

indsendt til det, næppe vilde kunne blive antaget til at forsvares for Doktorgraden, da den væsentlig var teknisk*). Da Konsistorium sluttede sig hertil, tilskrev Ministeriet det under 14. Decbr. 1881, at naar det modtog Indberetning om, at Fakultetet havde antaget en af Kand. Storch for Doktorgraden forfattet Afhandling, i Henhold til Bestemmelsen i Frd. 9. Jan. 1824 § 5 vilde udvirke en kgl. Resolution, hvorved det tillodes ham at erhverve Doktorgraden.

Ved kgl. Resol. af 19. Maj 1882 tillodes det cand. philos. H. V. Lund at disputere for den filosofiske Doktorgrad uden forinden at have underkastet sig nogen Embedsexamen eller Magisterkonferens.

— Efter Indstilling fra Fakultetet bifaldt Ministeriet under 3. Marts 1881, at Dr. phil. Warming fungerede som den ene Opponent ex officio ved det mundtlige Forsvar for cand. mag. O. G. Petersens Afhandling for Doktorgraden i Filosofien.

VI. Videnskabelige Samlinger og Aanstalter.

1. Universitetsbibliotheket.

Efter at den i Aarb. f. 1880—81 S. 1128—35 omtalte Omdannelse af Bibliothekets Avditorium til Bibliothekets eget Brug havde fundet Sted, skete Indflytningen — hvormed ogsaa en gennemgaaende Omflytning af hele Bibliotheket var forbundet — i Efteraaret 1881. Til Assistance ved Indflytningen, under hvilken Bibliotheket med Konsistoriums Samtykke var lukket, bevilgede Ministeriet ved Skrivelse af 29. Sept. 1881 efter Indstilling et Beløb af 500 Kr., der blev udredet af Universitetets ekstraordinære Udgiftskonto.

2. Den botaniske Have.

Foranlediget ved et af Kommissionen angaaende Udvidelse af Kjøbenhavns Banegaard for Indenrigsministeriet fremsat Forslag om Anlæg af en Forbindelsesbane mellem den nu værende Banegaard ved Vesterbro og en eventuel ny Banegaard ved Østerbro, henstillede dette Ministerium under 20. Juli 1881 til Undervisningsministeriet, at der foreløbig ikke blev truffet Disposition over et mellem Sølvgades Forlængelse og botanisk Have beliggende Areal, der udgjorde en Del af det i Henhold til Lov om Demarkationslinien af 6. Juli 1867 § 4 Universitetet til Anlæg af en botanisk Have og et astronomisk Observatorium overdragne Areal. Undervisningsministeriet begjærede i denne Anledning en Erklæring af Konsistorium, der under 12. Avg., efter at have indhentet en Udtalelse af Universitetets Kvæstor, nærmere ytrede sig om Sagen.

Konsistorium udtalte, at det paa en Forespørgsel fra Bestyrelsen for den polytekniske Lærestalt havde samtykket i, at den paatænkte nye Bygning for Lærestalten lagdes i den botaniske Haves nordlige Hjørne i det reserverede Areal paa 20,000 □ Al. (matrikuleret under Nr. 159 i Nørrevold Kvarter), i hvilket det ogsaa var paatænkt at lægge den nye mineralogiske Museumsbygning. Ved disse tvende Byggeforetagender vilde det nævnte Areal medgaa. Konsistorium

*) „Smørdannelsen ved Kjærningen samt Smørrets kemiske og fysiske Sammensætning.“

havde imidlertid anmodet Bestyrelsen for Lærestalten om at benytte Arealet saa økonomisk som muligt og med det Formaal for Øje, at Overskudet kunde være tjenligt til en eventuel Udvidelse af den botaniske Haves Grund, idet Haven vilde kunne have Brug derfor til Anlæg af et Forsøgskvarter. Konsistorium havde altsaa foreløbig disponeret over det hele reservede Areal og det paa en saadan Maade, som det ansaa for meget heldig, idet forskjellige af de reale Videnskaber her kunde samles. Hermed vilde en Benyttelse til Jærnbaneanlæg ikke kunne forenes, selv om man ikke derved vilde komme i Strid med L. 6. Juli 1867 § 4 om Grundens Benyttelse i videnskabeligt Øjemed. Konsistorium ansaa derhos Jærnbaneanlæg i Nærheden af de videnskabelige Anlæg for saa faretruende for disses Existens, at det formentlig vilde blive nødvendigt at flytte dem. Vilde man lægge Banestrækningen paa Kommunens Grund og Stationsbygningen paa den anden Side af Søvgaden, vilde Universitetets Byggegrund nemlig blive ganske ubrugelig til det paatænkte Formaal. Den uundgaelige Støj og Rystelse vilde være til største Ulempe under Forelæsningerne ved begge Anstalter, selv om Banen blev ført gennem en Tunnel. Benyttelsen af fysiske Instrumenter, kemiske Forsøg og nøjagtig Tegning vilde i mange Tilfælde umuliggjøres. For det astronomiske Observatoriums Vedkommende vilde Observationerne enten umuliggjøres eller deres Nøjagtighed forringes. Dette vilde vel bidrage meget til, at der i det hele maatte tilkjendes Universitetet en overordentlig høj Skadeserstatning; men selv om denne blev bestemt nok saa rigelig, vilde Tabet for de paagjældende Instituter paa ingen Maade derved være erstattet, dels fordi en efter Beliggenheden tjenlig Plads for alle 4 Anstalter maaske næppe kunde paavises, og dels fordi Anskaffelsen af en saadan Byggegrund i ethvert Tilfælde vilde blive saa overordentlig kostbar, at der ikke var nogen rimelig Grund til at vente den bevilget i Forbindelse med den store Kapital, der udfordredes til selve Bygningerne. Konsistorium anbefalede derfor indtrængende, at der ikke gaves Indenrigsministeriet noget Tilsagn om Benyttelsen af en Del af Havens Terræn til det omspurgte Øjemed, ligesom det indstændig lagde Ministeriet paa Hjærte at rette Bestræbelserne paa, at Jærnbaneanlægget overhovedet ikke blev lagt i en nærmere Omkreds af Haven og Observatoriet samt de der paatænkte videnskabelige Anlæg.

I Overensstemmelse hermed tilskrev Undervisningsministeriet under 18. Avg. 1881 Indenrigsministeriet. Senere er intet foretaget i Sagen.

3. Det zoologiske Museum.

I Skrivelse af 31. Juli 1881 gjentog Prof. Reinhardt sin tidligere Indstilling af 8. Sept. 1878 (Aarb. f. 1879—80 S. 889—91) om, at der maatte søges tillagt 1ste Afdelings Annum en aarlig Forhøjelse af 1,000 Kr. Idet han i det væsentlige gjentog sin tidligere Motivering af dette Forslag, tilføjede han med Hensyn til den af Ministeriet i Skrivelse af 5. Juli 1878 (Aarb. f. 1877—78 S. 354 Note) udarbejdede Sammenstilling af Udgifterne til Museernes Afdelinger, deres Annua fraregnede, følgende: Medens Konservatorens Lønning (1,500 Kr.) var medtaget i Udgiften til første Afdeling, var Lønningen til Konservatoren ved den Westermanske, til tredje Afdeling hørende Insektsamling ikke optaget i Udgiften til denne sidste Afdeling. For at give et ligeligt og billigt Syn paa Sagen, syntes de tvende Konservatorlønninger enten at maatte medtages eller fraregnes

begge Steder. Valgte man det første og lagde Annuet til, vilde Forholdet stille sig saaledes: 1. Afdeling 1,786 Kr. 66 Ø. + 1,100 Kr. (Annuet) = 2,886 Kr. 66 Ø., 3. Afdeling 1,518 Kr. 67 Ø. + 760 Kr. (Annuet) + 868 Kr. (den entomologiske Konservators Løn med personligt Tillæg) + 1,000 Kr. (tillagt Afdelingen efter Dr. Mørchs Død, Aarb. f. 1877—78 S. 355) = 4,146 Kr. 67 Ø. Det vilde heraf ses, at første Afdeling endog forholdsvis var meget ufordelagtig stillet, og han gjentog derfor sit tidligere Andragende om, at der maatte blive tillagt dens Annuum en Forhøjelse af 1,000 Kr., som Bestyreren maatte kunne anvende efter bedste Skjøn, saa vel til nye Anskaffelser i enhver Retning som til Samlingernes Vedligeholdelse og til Hjælp af forskjellig Art.

Museumsraadet anbefalede under 2. Sept. dette Andragende og fornyede derhos sin tidligere Indstilling af 7. Juli 1879 (Aarb. f. 1879—80 S. 596)*, saaledes at de 3 Afdelingers Annua forøgedes henholdsvis med 1,000 Kr., 600 Kr. og 400 Kr. Hertil havde imidlertid Prof. Schiødte bemærket, at det var et gennemført Princip i Bevillingerne til Universitetets videnskabelige Samlinger og i Konsistoriums Udkast til en ny Lønningslov (foran S. 48), at den videnskabelige Assistance og al fast Medhjælp blev udredet af Universitetets samlede Lønningssum, medens derimod Samlingernes Annua alene maatte bære Udgifterne til deres Materiale og enkeltvis manuel Medhjælp. Ikke desto mindre havde Prof. Reinhardt i Motiveringen af sit Forslag under samme Synspunkt samlet de Udgifter, der for Tiden medgik til videnskabelig Assistance og til Afdelingernes Materiale. Rigtigheden af den saaledes anstillede Sammenligning mellem Afdelingernes Assistancebeløb kunde han ikke anerkjende; men da en saadan Sammenligning ikke vedkom det foreliggende Spørgsmaal om Forhøjelse af Afdelingernes Annua, indskrænkede han sig til i saa Henseende at tage et bestemt Forbehold. Raadets tvende andre Medlemmer (Steenstrup og Reinhardt) bemærkede i denne Anledning, at Afdelingernes Annua ganske rigtig vare bestemte til og anvendtes til alt, hvad der angik Materialets Forøgelse, Vedligeholdelse o. s. v., og ikke fast Medhjælp, men at der heller ikke i Andragendet om Forhøjelsen forelaa en eneste Antydning til, at den tænktes anvendt til fast Assistance.

Konsistorium henholdt sig til sin tidligere Indstilling af 24. Juli 1879 (Aarb. f. 1879—80 S. 896) og anbefalede den foreslaaede Forhøjelse af Afdelingernes Annua. Forslaget optoges paa Finanslovsforslaget f. 1882—83, men forkastedes.

4. De lægevidenskabelige Anstalter.

Da Konsistorium havde modtaget en Indstilling om Opførelsen af et plante-fysiologisk Laboratorium — hvorom de senere Aarbøger ville indeholde det fornødne — ansaa Konsistorium det for rettest, at det af det lægevidenskabelige og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet blev taget under Overvejelse, hvorvidt der maatte findes Trang til en Forøgelse eller Udvidelse af andre under disse Fakulteter hørende videnskabelige Anstalter og Samlinger, og tilskrev derfor under 17. Jan. 1881 de nævnte Fakulteter herom. For saa vidt det sidst nævnte Fakultet angaar, henvises Fremstillingen af de herhen hørende Forhandlinger til

*) Se Noten foran Side 53.

de senere Aarbøger. Her skal derimod nærmere omtales de Krav, der i saa Henseende fremkom fra det lægevidenskabelige Fakultet.

I en udførlig Betænkning af 18. Juli udtalte dette Fakultet, at det ved den Maade, hvorpaa de for det lægevidenskabelige Studium fornødne Apparater og Lokaler havde udviklet sig i de sidste Decennier, var kommet til at staa saaledes tilbage, at det ansaa sig forpligtet til at anmode om følgende Forbedringer, for at det efter vore Forhold kunde blive tidssvarende.

Med Hensyn til *den normal-anatomiske Anstalt*, som ved de fleste andre Universiteter var et af de kostbareste Universitetsinstituter, fortjente det at fremhæves, at denne Anstalts særlige Konto her hjemme for Tiden kun beløb sig til 680 Kr. om Aaret (Halvdelen af Meyers Legat 413 Kr. 86 Ø. + Universitetets Tilskud under Udgiftspost 3, h. 186 Kr. 14 Ø. og 3 m. 80 Kr.) Ved adskillige tyske Universiteter var den normal-anatomiske Anstalts Budget mere end 10 Gange saa stort. Men det mærkeligste var, at dette Beløb af 680 Kr. om Aaret, som stod til Disposition for den normal-anatomiske Anstalt, egentlig blev udredet af dens egne Indtægter, og at disse i Gjennemsnit for Aarene 1870—79 havde udgjort 1,660 Kr. om Aaret, nemlig 800 Kr. af et til det anatomiske Studiums Fremme stiftet privat Legat (Meyers Legat til det anthropologiske Museum), som oppebares af Universitetets Kasse, og 860 Kr. om Aaret som gjennemsnitlig Indtægt af de som Afløsning af Forpligtelsen til at levere et anatomisk Præparat ved den medicinske Embedsexamen af Kandidaterne indbetalte Examenspenge. Ogsaa disse 860 Kr. om Aaret vare tillige med 430 Kr. af Kandidaterne (til anden Del af Embedsexamen) som Examensafgift blevne tagne til Indtægt af Universitetets Kasse. Af Overskudet af de i Følge deres oprindelige Bestemmelse utvivlsomt kun for Studiet af Menneskets normale Anatomi bestemte Indtægter havde man udredet 660 Kr. om Aaret til det Apparat, som den pathologiske Anatomi nødvendigvis maatte gjøre Krav paa, da den havde udviklet sig saaledes, at der for den maatte oprettes en særlig Docentpost. Endskjønt man saaledes for de uden nogen Udgift for Staten eller Universitetet tilvejebragte Indtægter, der i Følge deres oprindelige Bestemmelse udelukkende tilkom den normale Anatomi, tillige havde udredet Udgifterne for den pathologiske Anstalt, havde Universitetet endda af Anatomien haft en Nettoindtægt, som havde oversteget Udgiften med 320 Kr. om Aaret, uden Hensyn til, at der som Examensafgift for de studerende endnu var tilflydt Universitetets Kasse en yderligere aarlig Indtægt af henved 430 Kr. (som Gjennemsnit for Tidsrummet 1870—79).

Det normal-anatomiske Studiums materielle Fornødenheder vare imidlertid blevne langt større end tidligere, dels fordi det for at faa de fornødne Lig til Disposition vilde blive aldeles nødvendigt at anvende et langt større Pengebeløb end hidtil, og dels fordi der var fremkommet nye Hjælpemidler for den normale Anatomis Studium, som vore studerende ikke burde savne, Hjælpemidler, som dels stode i Forbindelse med Mikroskopets udvidede Anvendelse, dels bestode i nye Fantomer og Præparationsmetoder samt et større Apparat af Afbildninger og kostbare literære Hjælpemidler, som man ikke kunde forlange, at Docenten i normal Anatomi skulde bekoste af sin ringe Gage. For at den normal-anatomiske Undervisning skulde kunne udføres paa en tidssvarende Maade, vilde det derfor være fornødent at forhøje den normal-anatomiske Anstalts aarlige Budget omtrent

til det Beløb, der fremkom ved den samlede Indtægt af Meyers Legat og Indtægten for Afløsning af det tidligere foreskrevne anatomiske Præparat, altsaa mindst til ca. 1,600 Kr. om Aaret. For at denne Sum skulde kunne være nogenledes tilstrækkelig, maatte imidlertid Udgifterne for det kirurgiske Akademis Lokalers Opvarmning, for sammes Belysning, for Rengjøring, for de til offentligt Brug dels for Undervisningen i Anatomi, dels for Øvelserne i kirurgiske Operationer anskaffede Lig samt forskellige løbende Udgifter og Smaaudgifter, som hidtil, bestrides af den til »særlige Udgifter ved det lægevidenskabelige Fakultet« bevilgede Konto paa 1,360 Kr. om Aaret.

Men den normal-anatomiske Anstalt havde injuria temporum ikke blot maattet dele sine Indtægter, men ogsaa sine Lokaler med sin yngre Søster, den patologiske Anatomi. Vel var der nemlig for omtrent 16 Aar siden paa det forhen værende kirurgiske Akademis Grund opført en Bygning for den normal-anatomiske Anstalt, men denne var kun beregnet for en Udvidelse af Arbejdslokalerne (og det endog efter en yderlig tarvelig Maalestok), og til den normal-anatomiske Samling var der for Tiden kun indrømmet et Værelse i Hovedbygningen. Dette Værelse var aldeles utilstrækkeligt til en tidssvarende normal-anatomisk Samling, og det havde desuagtet paa Grund af Forholdene været nødvendigt i dette Værelse tillige at optage en forholdsvis betydelig Samling af Kranier. Dette var saa meget mere beklageligt, som der ogsaa i den fysiologiske Anstalt og i det oldnordiske Museum fandtes ikke ubetydelige Samlinger af Kranier, som ikke hørte hjemme der, men burde forenes med den i den normal-anatomiske Anstalt for Haanden værende større Samling. Hvis dette kunde iværksættes, vilde vi her have en af de interessanteste kranilogiske Samlinger i Evropa; nu var en umiddelbar Sammenligning af de i de forskellige Samlinger for Haanden værende Kranier paa Grund af de lokale Forhold forbundet med altfor store Vanskeligheder. Det for den normal-anatomiske Samling fornødne Lokale vilde kunne opnaas, naar man overgav den de nu for den patologisk-anatomiske Samling indrettede Lokaler og tog det normal-anatomiske Museums nu værende Værelse i Brug for Kraniesamlingen. Denne Forandring vilde ikke foraarsage nogen anden Udgift end den, som maatte opstaa derved, at der i saa Tilfælde naturligvis maatte tilvejebringes et andet Lokale for den patologisk-anatomiske Anstalt; thi de for Haanden værende, nu af denne benyttede Skabe vilde uden videre kunne benyttes for den normal-anatomiske Samling. Da den normal-anatomiske Anstalt endnu hørte til det i sin Tid fremfor det lægevidenskabelige Fakultet stærkt begunstigede kirurgiske Akademi, var der med Hensyn til de Fordringer, som den Gang kunde stilles til denne Institution, forholdsvis sørget godt for den.

Det samme gjaldt ogsaa om en anden Institution, som formentlig stammede fra det forhen værende kirurgiske Akademi, nemlig den *Samling af kirurgiske Instrumenter*, der behøvedes som Apparat for Docenten i kirurgiske Operationer. Det til denne Institution bevilgede aarlige Beløb af 600 Kr. og det til samme indrømmede Lokale kunde — til Trods for den i Tidernes Løb indtraadte Forringelse af Pengenes Værdi og til Trods for det kirurgiske Apparats Tilvæxt — dog endnu den Dag i Dag anses som nogenlunde tilstrækkelige til Formaalet. Med Hensyn til denne Institution indskrænkede Fakultetets Ønsker sig derfor til,

at den maatte blive bevaret saaledes, som den var. Men det var da ogsaa den eneste af de til det medicinske Fakultet hørende Anstalter, som ikke højlig trængte til en Udvidelse og Forbedring.

Den for 12 Aar siden oprettede *fysiologiske Anstalt* var, om end vistnok paa en beskedn og tarvelig, saa dog tilstrækkelig Maade forsynet med det for dens Formaal fornødne Lokale; det for sammes Drift bestemte Budgets Størrelse blev imidlertid i sin Tid ikke bestemt med Hensyn til den nye Anstalts meget udvidede Formaal, men efter den for det forhen værende komparativ-anatomiske Museum engang bevilgede og for Haanden værende Konto, som kun efter et foreløbigt Skjøn blev forøget med 200 Rd. (400 Kr.) om Aaret til Brændsel og med Løn til en Assistent, hvortil da endnu (uden Udgift for Universitetet eller Staten) blev føjet Indtægten for de i det fysiologiske Laboratoriums kemiske Afdeling indrettede Øvelser for de studerende. Erfaringen havde imidlertid vist, at saa vel det til Brændsel bevilgede Beløb som ogsaa den Sum, af hvilken nu ikke blot Udgifterne for det som en Del af Anstalten bevarede komparativ-anatomiske Museum bestrides, men tillige Udgifterne for de studerendes Undervisning og Øvelser saa vel som for de videre komnes og den fysiologiske Docents egne Arbejder (hvorunder Anskaffelse og Vedligeholdelse af levende Dyr, mange Slags Instrumenter og Apparater, Kemikalier o. s. v.) var utilstrækkelig. Anstaltens Forstander havde da ogsaa allerede i 1874 i Beretningen om den fysiologiske Anstalts Tilbliven, Indretning, økonomiske Tilstand m. m. i Aarb. f. 1864—71 I. S. 437 ff. udtalt, at det Beløb, som stod til den fysiologiske Anstalts Raadighed, var saa knapt, at Bestyreren, for at Anstalten skulde kunne holdes à jour med Videnskabens Udvikling, rimeligvis meget snart vilde være nødsaget til at andrage paa en Forhøjelse af dens Etat. For at Hensigten skulde kunne opnaas paa en nogenlunde tilfredsstillende Maade, behøvede denne Anstalt i det mindste en Forøgelse af sit Budget med 5—600 Kr. om Aaret.

Det *pathologisk-anatomiske Museums* Bestyrer havde for kort Tid siden indgivet et Andragende om, at der til Anskaffelse af en Del Instrumenter en Gang for alle maatte bevilges 1,000 Kr., og at det til Anstalten bevilgede aarlige Beløb af 600 Kr. maatte forøges til 1,000 Kr. *) Grunden til, at man indskrænkede sig hertil, var ingeniunde den, at man mente, at et saadant Tilskud efter Videnskabens nærværende Standpunkt vilde være tilstrækkeligt til at tilfredsstille de Krav, som stillede ved de tilsvarende Anstalter i Udlandet; men man ansaa det for rettest, foreløbig kun at forlange det, som absolut maatte behøves for at kunne vedligeholde Virksomheden i det hidtil fulgte Spor. Efter den nu givne Anledning ansaa Fakultetet det imidlertid for sin Pligt at udtale, at det, hvorm der med Hensyn til dette Fag var ansøgt, kun var en foreløbig Nødhjælp, og at det, for at Fakultetet paa dette Omraade skulde komme til at staa jævnsides med saadanne udenlandske medicinske Fakulteter, for hvilke det ikke burde staa tilbage, vilde blive nødvendigt, at der blev indrettet en pathologisk-anatomisk eller pathologisk Anstalt i Stedet for den i sin Tid indrettede, men efter Nutidens Fordringer ikke længere fyldestgjørende pathologisk-anatomiske Samling.

Medens man tidligere for den pathologiske Anatomis og for den experi-

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1142—46.

mentelle Pathologis Studium, hvis fælles Formaal var Sygdommenes nærmeste, i selve Organismens Bygning og Funktioner begrundede Aarsager, saa godt det lod sig gjøre, søgte at hjælpe sig med den Udenomslejlighed, der kunde findes ved de Hospitaler, som bleve benyttede til den kliniske Undervisning, bleve omsider større Anstalter nødvendige, da dels Mikroskopet, dels Kemien, dels Forsøg paa Dyr kom til stadig Anvendelse ved de pathologiske Studier. Siden 1854, da Virchow fik oprettet det første pathologisk-anatomiske eller pathologiske Institut i Berlin, havde man nu omsider ved mange af Udlandets Universiteter (ogsaa i Stockholm, Upsala og Lund) dels faaet oprettet, dels var i Færd med at oprette deslige Anstalter, at et pathologisk-anatomisk eller pathologisk Institut maatte siges at høre med til et vel forsynet medicinsk Fakultet. Det forstod sig af sig selv, at en saadan Anstalt nødvendigvis maatte staa i umiddelbar lokal Forbindelse med et til den kliniske Undervisning knyttet Hospital. Det vilde ogsaa af forskjellige Grunde saa vel med Hensyn til de studerende som med Hensyn til de Arbejder, som skulde udføres i Anstalten, være nødvendigt, at denne laa i Nærheden af den normal-anatomiske og af den fysiologiske Anstalt. Desuden maatte der i dens Nærhed indrettes et Begravelseskapel, fra hvilket Ligene kunde blive begravede med de sædvanlige Ceremonier. Et saadant Kapels Indretning vilde imidlertid formentlig kunne ventes oprettet paa det paagjældende Hospitals Bekostning. Man havde med flere af disse Anstalter i Udlandet forbundet en Morgue; men en saadan var ikke ønskelig for Videnskabens og endnu mindre for Hospitalets Skyld, og hvis en saadan alligevel skulde optages i Anstalten, maatte det formentlig ikke ske for Universitetets, men for Stadens Regning, saaledes som det var sket i Stockholm. Ved Indretningen af en pathologisk-anatomisk eller pathologisk Anstalt burde man derhos tage Hensyn til, at det formentlig kun var et Tidsspørgsmaal, naar der skulde indtræde en videre gaende Arbejdsdeling ved Oprettelsen af et særligt Professorat for almindelig Pathologi med experimentel Pathologi. Lokalerne for Anstalten burde derfor formentlig indrettes saaledes, at i sin Tid en Deling af de for den egentlige pathologiske Anatomi og for den experimentelle Pathologi fornødne Lokaler og Apparater kunde iværksættes uden altfor stor Vanskelighed. Fremdeles burde man tage Hensyn til, at det ved Indretningen af en saadan Anstalt af økonomiske Hensyn vilde være hensigtsmæssigt med samme at forbinde de Lokaler og Apparater, som ogsaa vilde udkræves for en tidssvarende Indretning, Udvidelse og Forbedring af Farmakologiens og af Hygiejnens Studium.

Til *den farmakologiske Samling* var for Tiden kun bevilget 100 Kr. om Aaret. Dette Beløb var endog ved den Maade, hvorpaa Studiet hidtil var ordnet, saa utilstrækkeligt, at Docenten i Farmakologi ad anden Vej havde maattet skaffe til Veje et Beløb, der svarede til omtrent 200 Kr. om Aaret. Fakultetet maatte derfor, selv ved den nærværende Indretning, andrage paa, at den til den farmakologiske Samling bevilgede Sum forhøjedes til 300 Kr. om Aaret. Men det farmakologiske Studium havde nu i Udlandet udviklet sig saaledes, at man ved mange Universiteter havde oprettet særlige Anstalter for experimentel Farmakologi. Mikroskopet, Kemien og Forsøg paa Dyr burde ogsaa hos os kunne anvendes af Docenten i Farmakologi saa vel for hans egne Studier som for Undervisningen; men hertil behøvedes naturligvis Lokale og adskillige andre Hjælpemidler, som

hidtil ganske savnedes, og som formentlig paa den billigste og for vore Forhold mest hensigtsmæssige Maade vilde kunne indrettes i det paatænkte nye pathologiske Institut. Men ogsaa for *Hygiejns* Studium havde man ved flere udenlandske Universiteter indrettet særlige Laboratorier, til Dels med store Omkostninger, f. Ex. i München og Leipzig. Opførelsen af lignende store Instituter var paatænkt i Amsterdam og Lüttich. For Tiden var der vel ikke Anledning til hos os at tænke paa Oprettelsen af en saadan stor Anstalt; men det turde dog, navnlig med Hensyn til den paatænkte Indretning af en Fysikatsexamen, være hensigtsmæssigt ved Oprettelsen af et nyt pathologisk-anatomisk eller pathologisk Institut tillige at være betænkt paa at skaffe den fornødne Plads, for at et experimentelt Studium af og en praktisk Undervisning i Hygiejnen kunde iværksættes.

Et Forsøg paa at udarbejde en detailleret Plan til en saadan ny Bygning, hvori saa vel den pathologiske Anatomi som den experimentelle Pathologi, Farmakologien og Hygiejnen kunde finde en for et tidssvarende Studium og Undervisning tilfredsstillende Indretning, vilde ikke kunne føre til noget fuldt tilfredsstillende Resultat, førend den Plads, hvorpaa Bygningen skulde kunne opføres, kunde anvises. Fakultetet kunde derfor foreløbig kun meddele en skitseret Plan, ved hvis Udarbejdelse det nærmest havde haft den Eventualitet for Øje, at den kom til at ligge paa Frederiks Hospitals Grund og i Nærheden af de for Tiden i det forhen værende kirurgiske Akademi indrettede Anstalter. Hvis der skulde blive Tale om at flytte Frederiks Hospital tillige med de i det kirurgiske Akademi indrettede Anstalter og Fødselsstiftelsen, vilde muligvis en anden Kombination for tjene at tages i Betragtning.

I den pathologisk-anatomiske Anstalt burde der forefindes følgende Lokaliteter: En Sektionsstue med 2 Sektionsborde, belyst saa vel fra oven som fra Siden, et Opbevaringssted for mindst 10 Lig, et Macerationslokale,

et Rum i Forbindelse med Sektionsstuen til Præparation og Opbevaring af friske pathologisk-anatomiske Objekter (c. 60 □ Al.),

et Værelse, indrettet til Forsøg paa Dyr (c. 60 □ Al.),

en Sal til Afholdelse af Kursus i Mikroskopi med Pladser for mindst 30 studerende (eventuelt fælles med det farmakologiske Institut),

et Arbejdsværelse for Docenten,

- - - - - Assistenterne,

- - - - - Praktikanter,

et Rum til Forelæsnings-samlingen med mindst 15 løbende Alen Skab,

et Lokale til Museet med mindst 100 løbende Alen Skab,

et Rum til Opbevaring af Glas og andre Utensilier,

et Avditorium med Plads for c. 50 skrivende Tilhørere (eventuelt fælles med det hygiejniske og farmakologiske Institut),

et kemisk Laboratorium (ligeledes) samt

Beboelseslejlighed for en gift Betjent.

Det farmakologiske Institut vilde kræve følgende Lokaliteter:

Et Lokale til Opbevaring af Hovedsamlingen (c. 100 □ Al.),

et Værelse til Studiesamlingen (c. 40 □ Al.),

et Arbejdsværelse for Docenten,

- - - Assistenten,

et kemisk Laboratorium,

en Mikroskoperingssal samt

et Avditorium,

} eventuelt fælles med de to andre Anstalter.

Endelig vilde der til den hygiejniske Anstalt fordres:

Et Lokale for Samlingen af hygiejniske Apparater (c. 100 □ Al.),

et Arbejdsværelse for Docenten,

- - - Assistenten,

et kemisk Laboratorium samt

et Avditorium

} eventuelt fælles med de to andre Anstalter.

Under Forudsætning af, at saa vel Avditoriet som Mikroskopersalen og det kemiske Laboratorium blev fælles for den patologiske, farmakologiske og hygiejniske Anstalt, vilde den nye Bygning omtrent behøve en Gulvflade af 4000 □ Al. foruden Loftet, og den vilde altsaa, hvis den blev indrettet med Kjælder, Stueetage, første og anden Sal, udkræve en Grundflade paa c. 1000 □ Al., Ligkapellet ikke medregnet. Opførelsen af denne Bygning (Ligkapellet ikke medregnet) antoges at ville beløbe sig til c. 120,000 Kr. Hertil vilde der imidlertid endnu komme en Del Omkostninger ved Studieapparatets til Lokalets Udvidelse svarende Forøgelse, navnlig med Hensyn til Brændsel, Belysning, Rengjøring og Betjening.

Foruden de anførte Fornødenheder for det medicinske Studium kunde der vel endnu blive Spørgsmaal om, hvorvidt de med de studerendes Undervisning forbundne kliniske Anstalter vare tidssvarende, og om ogsaa de maatte trænge til en tidssvarende Udvidelse og Forbedring. Ved den Maade, hvorpaa Forholdene havde udviklet sig her hjemme, vilde der vel ingen Sinde blive Tale om at oprette Hospitaler for Universitetets Regning, saaledes som det var sket paa adskillige andre Steder. Man vilde vistnok ved Hjælp af en ordnet Forbindelse med de for Haanden værende Hospitaler søge at tilfredsstille den kliniske Undervisnings Fordringer. Dette vilde imidlertid dog næppe kunne ske paa den for Undervisningen ønskelige Maade uden ved Hjælp af Tilskud fra Universitetet eller Staten til de paagældende Hospitaler, idet de Omkostninger, som skyldtes Undervisningen, billigvis ikke kunde paabyrdes Hospitalerne, hvis væsentlige Formaal var et andet. Dette havde Ministeriet da ogsaa erkendt ved i Undervisningens Interesse at bevilge Tilskud til det kgl. Frederiks Hospital. Men det kunde forudses, at der efterhaanden vilde udkræves yderligere Tilskud for dette Formaal, selv om man ikke hos os kunde vente at faa indrettet noget, som f. Ex. svarede til det kliniske Institut, man i München, i Forbindelse med det for Stadens Regning oprettede og vedligeholdte store Hospital, nylig havde faaet indrettet med en Bekostning af 257,000 Mark og med et aarligt Budget paa 16,500 Mark.

Hvad Fakultetet trængte til og maatte ønske at faa snarest mulig, var altsaa:

- 1) et Tilskud til Anstalten for normal Anatomi, hvorved dens aarlige Indtægt fra 680 Kr. bragtes op til 1,600 Kr. om Aaret, og en betydelig Udvidelse af denne Anstalts Lokalteter, som, hvis den skulde forblive paa det kirurgiske Akademi, foresloges iværksat derved, at de nu til det patologisk-anatomiske

Museum anvendte Lokaler paa kirurgisk Akademi overdroges til Anstalten for normal Anatomi;

- 2) en Forøgelse af det fysiologiske Laboratoriums Budget med 5 à 600 Kr. om Aaret;
- 3) en foreløbig Forøgelse af det pathologisk-anatomiske Museums Konto, saaledes at denne fra 660 Kr. om Aaret bragtes op til 1,000 Kr. om Aaret, foruden et Tilskud paa 1,000 Kr. til Anskaffelse af nogle nødvendige Instrumenter;
- 4) en foreløbig Forøgelse af den farmakologiske Samlings Budget, saaledes at dette i Stedet for 100 Kr. om Aaret blev 300 Kr., samt
- 5) Opførelse af en ny Bygning til en pathologisk-anatomisk eller pathologisk Anstalt, som tillige maatte indeholde Lokaler for Farmakologien og Hygiejnen. Denne Bygning med de anførte Lokaler antoges, hvis den opførtes med Kjælderetage, Stueetage samt første og anden Sal, at ville indtage en Grundflade paa c. 1000 □ Al., o: foruden Loft c. 4000 □ Al. Gulvflade, og den vilde formentlig komme til at koste henved 120,000 Kr. foruden Byggegrunden samt foruden Ligkapellet og ligeledes foruden de Omkostninger, som vilde være en Følge af Studieapparatets til Lokalets Udvidelse svarende Forøgelse, navnlig med Hensyn til Brændsel, Belysning og Betjening.

Med Fakultetets Skrivelse fulgte fra Prof. Stadfeldt en Fremstilling af de Forhandlinger, som havde fundet Sted angaaende Oprettelsen af en særlig Afdeling for Kvindesygdomme, i det Øjemed at formaa Konsistorium til at virke hen til Udførelsen af denne Tanke, som var bestemt til at afhjælpe den store Mangel ved den nu værende Ordning, at det er overdraget en Professor at docere Kvindesygdomme, uden at der er givet ham officiel Lejlighed til at studere og docere Faget praktisk. Fremstillingen af de herhen hørende Forhandlinger, der endnu ikke have ført til noget Resultat, maa forbeholdes et senere Hæfte af Aarbogen.

I Skrivelse af 10. Sept., med hvilken denne Indstilling forelagdes for Ministeriet, henholdt Konsistorium sig ganske til Fakultetets Begrundelse, og idet det særlig fremhævede den overordentlige Betydning, som det havde for Universitetet i det hele, at dets videnskabelige Apparat overalt var i Stand til at virke tilfredsstillende, da det ellers vilde være en Umulighed for Lærerne at røgte den akademiske Undervisning paa en tilfredsstillende Maade, tilraadede det indtrængende, at de under Nr. 1—4 begjærede Forhøjelser af forskellige lægevidenskabelige Anstalters og Samlingers Budget optoges paa Finanslovsforslaget for 1882—83. Hvad derimod angik de under Nr. 1 og 5 omtalte Byggeforetagender, da stod Spørgsmaalet om deres Iværksættelse jo i uadskillelig Forbindelse med Spørgsmaalet om Frederiks Hospitals Flytning, eftersom denne uundgaaelig ogsaa maatte drage Flytningen af de nu værende lægevidenskabelige Læreanstalter med sig, idet disse ikke kunde være anbragte i lang Afstand fra Hospitalet. Af Hensyn hertil kunde Konsistorium ikke, saa lidt som Fakultetet, for Tiden fremsætte endelige Forslag til disse Foretagenders Gjennemførelse, men androg om, at hvis den Kommission, der var nedsat for at tage Spørgsmaalet om Frederiks Hospitals Flytning under Overvejelse, maatte komme til det Resultat, at en sliq Flytning burde ske, den da, om muligt efter at være forstærket med endnu et Medlem af Fakultetet, tillige maatte tage Spørgsmaalet om de lægevidenskabelige Anstalters

Flytning under Overvejelse. Skulde derimod Resultatet af Kommissionens Overvejelser komme til at gaa i modsat Retning, androg Konsistorium om snarest muligt at erholde Meddelelse derom for derefter at kunne træffe de videre fornødne Skridt til at indkomme med endelige Forslag om de paagjældende Byggearbejders selvstændige Fremme, da det ansaa Iværksættelsen deraf paa den ene eller den anden Maade, saa hurtig ske kunde, som en Sag af den allerstørste Vigtighed for det lægevidenskabelige Studium og den akademiske Undervisnings tidssvarende Udvikling.

Hvad angik Prof. Stadfeldts Indstilling, var den nu bestaaende Ordning paa dette Punkt i Følge de Krav til et praktisk Grundlag, som den lægevidenskabelige Undervisning efter sin Natur stillede, og som den nyeste Tid paa andre Omraader allerede havde stræbt at gennemføre, alt andet end tilfredsstillende, og en Reform i den af Prof. Stadfeldt foreslaaede Retning var derfor paatrængende nødvendig. Men da den nærmere Overvejelse og Udførelse af hans Forslag havde Afgjørelsen af Spørgsmaalet om Fødselsstiftelsens Flytning til sin Forudsætning, indskrænkede Konsistorium sig til at andrage om, at Kommissionen angaaende Frederiks Hospitals Flytning, eventuelt forstærket paa den tidligere anførte Maade, tillige maatte tage Spørgsmaalet om Tilvejebringelsen af en egen gynækologisk Klinik under Overvejelse. Skulde Kommissionens Overvejelser føre den til at foreslaa den nu værende Stiftelse bibeholdt, forbeholdt Konsistorium sig at optage Prof. Stadfeldts Indstilling til fornyet særlig Drøftelse.

I en Erklæring af 20. Sept. udtalte Kvæstor, at efter Fundatsen for Meyers Legat af 13. Decbr. 1822 (vgl. konfirmeret d. 20. s. M.) skulde den aarlige Rente, som nu udgjorde 827 Kr. 70 Ø., i Følge § 14 anvendes til Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af et anthropologisk Museum, nærmere bestemt i § 15 saaledes, at Legatet ikke maatte anvendes til andet Brug end til Anskaffelse og Vedligeholdelse af saadanne anatomiske, fysiologiske og patologiske Præparater, som kunde fremme det anthropologiske Studium og lette Undervisningen i dette Fag. Denne Rente, som tidligere i Følge Normalregl. af 1844 og Budgettet for 1845 blev anvendt som en Del af Normalsummen for Museet for Fysiologi og sammenlignende Anatomi (der nu var en Afdeling af det fysiologiske Laboratorium), blev senere i Følge Universitets Direktionens Resol. 16. Maj 1846, jfr. Anm. til Finansloven f. 1850—51 S. 71 ad h, delt lige mellem det anthropologiske Museums tvende Afdelinger, nemlig det normal-anatomiske og det patologisk-anatomiske Museum, og følgelig ført til Afgang i det disse Museer ved Normalreglementet og senere Finanslove tilstaaede Tilskud fra Universitetet.

Som Afløsning af Kandidaternes tidligere Forpligtelse til at levere et anatomisk Præparat ved Embedsexamen betaltes nu af hver 20 Kr. Denne Afløsningssum havde for de 10 Aar 1870—71 til 1879--80 udgjort aarlig 736 Kr., der i Følge Ministeriets Skrivelse af 5. Febr. 1858 vare tagne til Indtægt paa Universitetets 7. Indtægtspost »Overskud af Examens- og Immatrikulationsgebyrer samt Dekanatsindtægter«, og det var altsaa rigtigt, som af Fakultetet paastaet, at alene denne Indtægt, saafremt de omhandlede Præparater udelukkende tilfaldt det normal-anatomiske Museum, oversteg hele dettes nu værende Normalsum, saa at Universitetets Kasse i Virkeligheden intet tilskød til Museets Drift, bortset fra Prosektorlønningen, Lokalets Vedligeholdelse og Skatter samt de under Universitetets

Udgiftspost 4 bevilgede særlige Udgifter vedkommende det lægevidenskabelige Fakultet. Ogsaa Examensgebyrerne af Kandidaterne til anden Del af Embedsexamen (à 10 Kr.) gik direkte ind i Universitetets Kasse. De havde aarlig i Gjennemsnit af oven nævnte 10 Aar udgjort 428 Kr., hvorfra dog maatte drages Udgifter ved Opsynet under disse Examina 134 Kr. 40 Ø. Resten 293 Kr. 60 Ø. kunde dog ikke siges udelukkende at vedkomme den normal-anatomiske Samling, men ogsaa de øvrige lægevidenskabelige Anstalter. Overhovedet syntes det, naar kun Fundatsen for Meyers Legat blev overholdt, og naar der toges tilbørligt Hensyn til det oven for anførte, at være Samlingernes Bestyrere temmelig ligegyldigt, om Tilskudene gaves direkte eller indirekte af Universitetets Kasse, naar kun de til Instituternes forsvarlige Drift fornødne Midler tilvejebragtes. At imidlertid dette, saaledes som Videnskaben havde udviklet sig, ikke længer paa en fyldestgjørende Maade kunde ske ved de Bevillinger, som for over 36 Aar siden bleve givne, var indlysende efter alt, hvad Fakultetet og Konsistorium havde anført, og det syntes derfor at være ligefrem nødvendigt, at baade den normal-anatomiske og de øvrige af Fakultetet nævnte Samlinger nu maatte hjælpes ved de ansøgte forøgede Tilskud.

I Henhold hertil optog Ministeriet paa Finanslovsforslaget for 1882—83 under Udgiftspost 3 g (det fysiologiske Laboratorium) en Normalsum af 2,900 Kr. (tidligere 2,360 Kr.), under 3 h (det normal-anatomiske Museum) en Normalsum af 1,106 Kr. 04 Ø. (tidligere 186 Kr. 14 Ø.) foruden Halvdelen af Renten af Meyers Legat 413 Kr. 86 Ø. og under 3 l (den farmakologiske Samling) 300 Kr. (tidligere 100 Kr.). Normalsummen for det patologiske Museum var allerede forhøjet ved Finansloven for 1881—82, se Aarb. f. 1880—81 S. 1146; den ekstraordinære Bevilling paa 1,000 Kr. er først opnaaet ved Finansloven for 1883—84. Ved Finansloven for 1882—83 bevilgedes Normalsummerne for det normal-anatomiske Museum og den farmakologiske Samling med de foreslaaede Beløb, Normalsummen for det fysiologiske Laboratorium derimod kun med 2,800 Kr.

VII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Tilkomne Legater for studerende ved Universitetet.

I det akademiske Aar 1881—82 er der tilkommet et nyt Legat, Frøken Levins Legat, hvorhos et ældre Legat, Eichels Legat, fundatsmæssig er blevet forandret, hvorved mangeaarige Forhandlinger mellem Konsistorium og Legatets Kurator have fundet en Afslutning.

Ved Testamente af 24. Avg. 1877 oprettede Frøken Julia Joshua Levin et Legat for unge Mænd eller Kvinder, der hellige sig til Studeringer, dog ikke theologiske, eller de bildende Kunster, hvilket Legat hun ønskede inddraget under Universitetets Bestyrelse. Efter Testatrixens Død blev der ved Repartitionen til Legatet udlagt kgl. Obligationer til Beløb 11,000 Kr. med Renter fra 11. Marts 1881 samt et kontant Beløb. De i Boet indsatte Exekutorer forfattede, efter Samraad med Konsistorium, følgende Fundats, der under 2. Novbr. 1881 ad mandatum forsynedes med kgl. Stadfæstelse.

Fundats for Frøken Julia Joshua Levins Legat.

1. Legatets Kapital bestaar af et Indskrivningsbevis paa 11,000 Kr. med Renter fra 11te Marts d. A. samt et kontant Beløb af 149 Kr. 25 Ø. Den